

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Ontvangen: 25-3-2022

2021/111++

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Christelijke Hogeschool Ede
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 80
6710 BB Ede

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

32054494

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzendsdatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Datum 25 maart 2022

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo-bacheloropleiding Speltherapie

Geacht College,

Met de brief van 23 december 2021 door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 23 december 2021, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-bacheloropleiding Speltherapie als bekostigde opleiding te verzorgen in Ede.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 maart 2022 kenmerk 2021/111, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo-bacheloropleiding Speltherapie als bekostigde opleiding te verzorgen in Ede.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

CROHO-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in Centraal register hoger onderwijs. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl

Onze referentie
32054494

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Met vriendelijke groet,
MT-lid directie Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'H. Albert', with a stylized, cursive script.

Hubert Jan Albert

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Begeleidend schrijven bij advies

Onderwerp
Nieuwe opleiding
Christelijke Hogeschool Ede
Deeltijd hbo bachelor
Speltherapie
Ede

Ons Kenmerk
2021/111

Datum
14/03/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Hierbij ontvangt u het advies van de CDHO over de aanvraag van de Christelijke Hogeschool Ede ten behoeve van de nieuwe hbo bachelor Speltherapie te Ede.

Een afschrift van uw besluit zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:
advies CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Christelijke Hogeschool Ede Deeltijd hbo bachelor Speltherapie Ede	2021/111	14/03/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 23/12/2021 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Christelijke Hogeschool Ede om de hbo bachelor Speltherapie als bekostigde opleiding te verzorgen te Ede (brief van 23/12/2021 met kenmerk 21.226). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Omwille van de zorgvuldige besluitvorming is op 15/02/2022 de beslistermijn verlengd tot 28/03/2022.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Christelijke Hogeschool Ede om de hbo bachelor Speltherapie als bekostigde opleiding te Ede te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo bachelor Speltherapie in deeltijd in Ede aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo bachelor en omvat 240 studiepunten. Aanvrager wil de bachelor in het Croho onderdeel Gezondheidszorg laten registreren. De Christelijke Hogeschool Ede beschikt reeds over een deeltijdmaster Speltherapie. Met de voorgenomen bacheloropleiding Speltherapie beoogt aanvrager een doorlopende leerlijn in te richten.

De voorgenomen bacheloropleiding is exclusief gericht op spel als therapievorm voor kinderen. De opleiding bestaat inhoudelijk uit de volgende acht modules: professionele identiteit; speltherapeutische interventies ontwerpen, uitvoeren en verantwoorden; signaleren en netwerken; speltherapie als behandelinterventie; vrije ruimte voor professionalisering; samenwerken, netwerken en onderzoeken; professioneel leiderschap, innoveren en veranderen en ondernemend en projectmatig werken en de module professioneel bekwaam.

De opleiding is gericht op professionals die een mbo-opleiding in het sociaal agogische of educatieve domein hebben afgerond en die zich willen doorontwikkelen/ opscholen als speltherapeut. Speltherapeuten zijn blijkens het dossier veelal werkzaam in de jeugdhulpverlening, de gezondheidszorg, instellingen voor mensen met een beperking en in het speciaal onderwijs. De studenten dienen te voldoen aan de wettelijke instroomeisen van een mbo-4-, havo- of vwo-vooropleiding. Daarnaast dienen studenten te beschikken over een relevante praktijkleeromgeving binnen een professionele setting waar de gelegenheid is om de betreffende beroepsopdrachten uit te voeren en leeruitkomsten aan te tonen.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo bachelor Speltherapie aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Aanvrager verwijst ter onderbouwing van de landelijke arbeidsmarktbehoefte naar ROA's database Arbeidsmarktinformatiesysteem (AIS) en de 'Factsheet Sociaal werk, jeugdzorg en kinderopvang' van het UWV (2020). Aanvrager verwijst voorts naar een werkveldonderzoek dat aanvrager door Hobéon Management Consult heeft laten uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in het rapport 'Arbeidsmarktonderzoek Bacheloropleiding Speltherapie' (2021). Tot slot verwijst aanvrager naar een drietal steunbetuigingen van werkgevers (afgegeven in september en oktober 2021).

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager geeft aan dat, gelet op de relatief kleine omvang van de beroepsgroep speltherapeuten, er geen landelijke onderzoeken zijn naar de arbeidsmarktbehoefte aan speltherapeuten. Omdat speltherapeuten in de regel werkzaam zijn in de gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, jeugdzorg en het speciaal onderwijs, is door aanvrager gekeken naar de ontwikkeling van de arbeidsmarktbehoefte in deze sectoren. Aanvrager doet binnen ROA's database AIS een beroep op de arbeidsmarktperspectieven van de overkoepelende (subsector) opleidingstype bachelor gezondheidszorg en welzijn. De commissie merkt op dat dit geen afzonderlijk opleidingstype is, doch een overkoepelende categorie waarbinnen onder meer het opleidingstype bachelor psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen is opgenomen. De commissie stelt vast dat speltherapie een vorm is van psychotherapie. Gelet hierop acht de commissie het opleidingstype bachelor psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen het meest relevant, waarin onder meer de verwante bacheloropleidingen Vaktherapie en Muziektherapie zijn ondergebracht. De commissie merkt daarbij op dat, hoewel deze bacheloropleidingen aanverwant zijn aan de voorgenomen opleiding, binnen dit opleidingstype vele niet verwante opleidingen zijn geschaard. Daarom biedt dit opleidingstype slechts enige indicatie van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo bachelor Speltherapie. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als slecht en verwacht geen knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		2500	4	0.7	hoog
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2026		6000	10	1.7	laag
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2026		8400	15	2.3	laag
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		24100	42	6	erg hoog
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	1.29				geen
> > Bachelor - psychologie, sociale en maatschappijwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	1.29				slecht

Bron: ROA AIS

Aanvrager stelt voorts dat uit de 'Factsheet Sociaal werk, jeugdzorg en kinderopvang' van het UWV (maart 2020) blijkt dat er in de jeugdzorg een tekort is aan ervaren en breed inzetbare jeugdprofessionals met een registratie in het Kwaliteitsregister Jeugd. Studenten van de beoogde bacheloropleiding Speltherapie kunnen zich volgens aanvrager middels hun minor in het Kwaliteitsregister Jeugd laten registreren. Daarmee speelt de opleiding volgens aanvrager in op de behoefte van studenten die zich willen verbreden en op de geschetste tekorten aan breed inzetbare jeugdprofessionals. De beoogde deeltijdopleiding sluit volgens aanvrager ook aan bij de oplossingen die in de factsheet worden voorgesteld, waaronder het opleiden van zij-instromers via modulaire trajecten gericht op registratie-eisen jeugdzorg. De commissie overweegt dat Speltherapeuten als jeugdzorgprofessionals binnen de Jeugdzorg kunnen worden ingezet en dat uit de 'Factsheet Sociaal werk, jeugdzorg en kinderopvang' blijkt dat in de jeugdzorg een tekort is aan ervaren en breed inzetbare jeugdprofessionals met een registratie in het Kwaliteitsregister Jeugd (p. 2). De commissie is van oordeel dat de factsheet een indicatie geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen hbo bachelor Speltherapie, mits de voorgenomen bachelor wordt erkend door de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd.

Aanvrager heeft voorts in 2021 een werkveldonderzoek laten uitvoeren door Hobéon Management Consult. In het rapport 'Arbeidsmarktonderzoek Bacheloropleiding Speltherapie' (2021) zijn de resultaten van dit onderzoek vastgelegd. Er zijn volgens het rapport twee sessies georganiseerd met sleutelfiguren uit het werkveld waartoe de voorgenomen bachelor gaat opleiden. Het doel van de werkveldsessie is blijkens het rapport om inzicht te krijgen in de kwantitatieve en kwalitatieve belangstelling van het werkveld voor een nieuwe bekostigde bacheloropleiding Speltherapie en de afgestudeerden die zullen uitstromen. Het werkveldonderzoek is uitgevoerd middels het uitzetten van een enquête. De namen, functies en organisaties van de deelnemers van de enquête en de gebruikte vragenlijst zijn als bijlage opgenomen. De deelnemers hebben blijkens het rapport leidinggevende functies zoals directeur, praktijk eigenaar, hoofd behandelen, maar ook functies waarin zij niet direct invloed kunnen uitoefenen op het personeelsbeleid zoals een speltherapeut. De deelnemers (hierna: respondenten) zijn onder meer werkzaam bij welzijnsorganisaties, GGZ-instellingen en onderwijs- en zorginstellingen. In totaal hebben 44 respondenten de vragenlijst ingevuld. Aan de respondenten is gevraagd naar de behoefte aan professionals met het geschetste

profiel van de bacheloropleiding Speltherapie. Twee respondenten hebben deze vraag niet beantwoord. Circa 83% van de respondenten geeft aan dat er behoefte is aan het profiel van de beoogde bacheloropleiding. Aan de respondenten is ook gevraagd om aan te geven hoe de behoefte aan professionals met het geschetste profiel van de bacheloropleiding Speltherapie zich zal ontwikkelen. Uit het rapport blijkt dat 64% van de respondenten verwacht dat de behoefte aan professionals met het profiel van de bacheloropleiding Speltherapie op middellange termijn (van 2 tot 5 jaar) gelijk zal blijven. 36% verwacht dat de behoefte op de middellange termijn zal stijgen. De 42 respondenten hebben ook aangegeven hoeveel afgestudeerden van de beoogde bacheloropleiding zij de komende jaren willen aannemen. Hierbij is specifiek gevraagd hoeveel afgestudeerden de organisatie - bij benadering- wil aannemen in de komende vijf jaar. De mogelijke antwoorden zijn geclusterd in: '0', '1', '2', '3 tot 5', '6 t/m 10', '11 t/m 20', '21 t/m 50' en 'niet van toepassing'. Deze gegevens heeft Hobéon vervolgens vertaald in twee scenario's. In het scenario 'minimaal' zien de respondenten een stijging van de vraag naar afgestudeerden van 22 (2022) naar 30 (2026). In het scenario 'maximaal' zien de respondenten een stijging van de vraag naar afgestudeerden van 24 (2022) naar 30 (2026). Ook is gevraagd of er vanuit de eigen organisatie behoefte is om medewerkers middels de voorgenomen bacheloropleiding bij te scholen. 10% van de respondenten geeft aan dat er interesse is, 46% geeft aan dat er geen interesse is en 44% weet het niet. De interesse is volgens de respondenten in totaal ongeveer 14 medewerkers die jaarlijks met de opleiding zouden willen starten. Op basis van deze uitkomsten stelt Hobéon vast dat er een (behoorlijke) arbeidsmarktvaart is voor de beoogde bacheloropleiding. Tot slot is gevraagd of er een kwalitatieve behoefte is vanuit het werkveld aan afgestudeerden van de voorgenomen bachelor. De gespreksdeelnemers uit het werkveld herkennen volgens Hobéon het opleidingsprogramma en benadrukken de relevantie daarvan en willen hun medewerkers stimuleren om deze opleiding te gaan volgen. Aan de respondenten is voorts onder meer de stelling voorgelegd dat gemeenten speltherapie steeds meer preventief inzetten bij gezinnen met (v)echtscheidingsproblematiek. Ongeveer 33% van de respondenten geeft aan het eens of geheel eens te zijn met deze stelling. 23% van de respondenten weet het niet, 16% is neutraal en 28% is mee oneens en geheel mee oneens. De commissie constateert dat de betrokken werkveldpartijen relevant zijn en overwegend functies bekleden waarin zij invloed kunnen uitoefenen op het personeelsbeleid en/of zicht hebben op de inhoudelijke ontwikkelingen in het werkveld. De commissie overweegt voorts dat Hobéon in het door haar uitgebrachte rapport haar onderzoeksmethode inzichtelijk heeft gemaakt en dat Hobéon de wijze waarop zij op basis van de door middel van dat onderzoek verkregen resultaten tot haar conclusie is gekomen inzichtelijk heeft gemaakt. Wat betreft de waardering van de uitkomsten van het onderzoek is de commissie met Hobéon van oordeel dat de enquête blijkt geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen hbo bachelor Speltherapie.

Daarnaast heeft Hobéon Management Consult een tweetal (online) groepsgesprekken (op 14 en 15 september 2021) georganiseerd met 13 vertegenwoordigers uit het werkveld waarvan 2 deelnemers ook hebben deelgenomen aan voornoemde werkveldsessie. Aanvrager heeft de verslagen van deze gesprekken bij het dossier gevoegd waar ook de namen, functies en organisaties van de deelnemers in zijn opgenomen. De commissie constateert dat de betrokken werkveldpartijen relevant zijn en zicht hebben op de inhoudelijke ontwikkelingen in het werkveld. Uit de verslagen van deze gesprekken blijkt dat - samengevat weergegeven - de gespreksdeelnemers uit het werkveld het opleidingsprogramma herkennen en de relevantie daarvan benadrukken. Daarnaast signaleren de deelnemers een toenemende vraag naar afgestudeerde speltherapeuten. Zo wordt speltherapie steeds meer door gemeenten preventief ingezet bij gezinnen met een echtscheidingsproblematiek, aldus de deelnemers. Voorts geven de deelnemers aan dat speltherapeuten nieuwe rollen zouden kunnen vervullen op het terrein van rouw- en traumaverwerking en slaap- of zindelijkheidsproblemen. De commissie is van oordeel dat de uitkomsten van de groepsgesprekken blijken geven van ontwikkelingen die maken dat in de toekomst naar verwachting meer behoefte zal zijn aan afgestudeerden van de voorgenomen hbo bachelor Speltherapie en daarmee blijken geven van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte.

Aanvrager stelt onder verwijzing naar een aanbevelingsbrief van de Nederlandse Vereniging voor Speltherapie (NVVS) - gesteund door de Federatie Vaktherapeutische Beroepen - van 29/09/2021 dat er een toenemende vraag is naar speltherapeuten. De NVVS stelt hierin dat de vraag naar speltherapie toeneemt en steeds meer gemeenten vaktherapie, dus ook speltherapie, willen inkopen. Daarbij ziet de NVVS dat de eerste generatie speltherapeuten met pensioen begint te gaan, waardoor er extra ruimte ontstaat voor meer en deskundig opgeleide speltherapeuten. Daarnaast ondersteunen Stichting Koraal (15/10/2021), Amerpoort (13/09/2021) en Pluryn (03/09/2021) het voornemen van aanvrager en benadrukken zij dat het werkveld waarbinnen opgeleide speltherapeuten werkzaam zijn een beperkte draagkracht heeft en bekostiging van de voorgenomen opleiding ertoe zal leiden dat zowel de instroom van deze professionals in het werkveld alsmede de professionalisering van deze beroepsgroep versterkt kan worden. De commissie overweegt dat de waarde van de voorgenomen bachelor wordt onderschreven, maar in de aanbevelingsbrieven geen aantal baanopeningen voor afgestudeerden worden genoemd. De commissie waardeert deze bronnen eveneens als blijk van een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen hbo bachelor Speltherapie.

De commissie concludeert hoofdzakelijk op grond van het werkveldonderzoek dat aanvrager heeft aangetoond dat de voorgenomen hbo bachelor Speltherapie aansluit op een arbeidsmarktbehoefte die deels bestaat uit een opscholingsbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager verwijst ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte onder meer naar het dashboard van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) aangaande het aantal echtscheidingen, de online publicatie 'Scheiding' van het Nederlands Jeugdinstituut, het 'Uitvoeringsprogramma Scheiden zonder Schade' een uitgave van de ministeries van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (2019), het rapport 'Vaktherapie' van het Nederlands Jeugdinstituut (2017), 'De Staat van het Onderwijs' van de Inspectie van het Onderwijs (2021) en de publicatie 'Gehechtheidsontwikkeling bij kinderen met een beperking' van Dekker, F. en Sterkenburg P. (13 april 2016). Tot slot verwijst aanvrager naar een tweetal steunbetuigingen van Amerpoort (14/09/2021) en Pluryn (03/09/2021).

Aanvrager signaleert een drietal ontwikkelingen dat het maatschappelijk belang van de voorgenomen bachelor zou onderstrepen, namelijk de toename van het aantal (v)echtscheidingen en, de toename van het aantal kinderen in het speciaal basisonderwijs en de toegenomen complexiteit van de zorgvraag rondom kinderen en jongeren met een lichte verstandelijke beperking.

De maatschappelijke behoefte komt volgens aanvrager onder andere naar voren in het aantal (v)echtscheidingen. Aanvrager stelt dat het aantal scheidingen blijkens cijfers van het CBS nog toe neemt. In 2019 eindigden 30.041 duizend huwelijken in een echtscheiding. De commissie merkt op dat het CBS inmiddels ook de cijfers over 2020 heeft gepubliceerd. Blijkens het dashboard van het CBS eindigden in 2020 28.965 duizend huwelijken in een echtscheiding. 53,7 % van de scheidende partners had een of meer kinderen. Daarnaast zijn er geregistreerde partnerschappen die in een scheiding eindigen. Dit aantal neemt volgens het CBS toe, omdat het aantal stellen dat een geregistreerd partnerschap sluit ook is gestegen. In 2020 gingen 2.837 duizend stellen met een geregistreerd partnerschap uit elkaar. Aanvrager stelt, onder verwijzing naar de website van het Nederlands Jeugdinstituut, dat een scheiding van ouders ingrijpend is voor hun kinderen en de kinderen van gescheiden ouders vaker problemen hebben, zoals problemen op school en emotionele problemen. Bij 20% van de kinderen die een scheiding meemaken, blijven de problemen voortduren. Dat het ondersteunen van kinderen die een scheiding doormaken belangrijk is, wordt volgens aanvrager onderstreept door het in 2018 gestarte landelijke uitvoeringsprogramma 'Scheiden zonder schade'. Onderdeel van het programma zijn preventie en de beschikbaarheid van een steunfiguur voor het kind. Dit kan iemand uit het sociale netwerk van het kind zijn of een professional (p. 5 'Uitvoeringsprogramma Scheiden zonder Schade'). Volgens aanvrager kunnen

afgestudeerden van de voorgenomen opleiding hierbij een rol spelen. Daartoe voert aanvrager aan dat het doel van de speltherapie - naast de individuele hulpvraag van het kind - is om de ouders te begeleiden bij het gedeelde ouderschap teneinde het ouderschap te versterken. Speltherapeuten kunnen daarmee volgens aanvrager invulling geven aan de 'Richtlijn scheiding en problemen van jeugdigen' voor jeugdhulp en jeugdbescherming. De commissie stelt vast dat het rapport Vaktherapie van het Nederlands Jeugdinstituut (2017), waarnaar aanvrager heeft verwezen, vermeldt dat een meta-analytisch review van Lin en Bratton (2015) laat zien dat speltherapie effectief is bij problemen in de relatie tussen ouder en kind (p. 7). Naar het oordeel van de commissie ondersteunen deze bronnen het maatschappelijke belang van speltherapie.

Aanvrager signaleert voorts een toename van het aantal kinderen in het speciaal basisonderwijs. Blijkens 'De Staat van het Onderwijs' van de Inspectie van het Onderwijs kent Nederland 309 basisscholen voor speciaal onderwijs en 340 scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. Samen bedienen zij meer dan 70.000 kinderen. Hoewel de toename van het totaal aantal leerlingen van de afgelopen jaren momenteel afvlakt, spreekt de inspectie van een verandering van de leerlingenpopulatie. Er stromen meer leerlingen in met een complexere individuele problematiek en het kost meer tijd om hen tot leren te brengen. Met name in het voortgezet speciaal onderwijs is de individuele problematiek van de jongeren die instromen complexer geworden. Volgens de inspectie zijn de meeste besturen en scholen niet goed in staat om de omvang van de ervaren veranderingen te onderbouwen en aan te geven welke gevolgen deze hebben voor de ontwikkeling en de resultaten van de leerlingen (p. 116 e.v. van 'De Staat van het Onderwijs'). Het rapport 'Vaktherapie' van het Nederlands Jeugdinstituut (2017) vermeldt dat een meta-analytisch review van Lin en Bratton (2015) laat zien dat speltherapie eveneens effectief is bij gedragsproblemen, het versterken van het zelfbeeld en dat speltherapie ook positieve effecten lijkt te hebben op zelfconcept, gedrag, cognitieve vaardigheden, sociale vaardigheden en angst (p. 7). Aanvrager signaleert voorts dat er in Nederland naar schatting ruim een miljoen mensen is met een IQ tussen 50 en 85 met bijkomende problemen. Dit zijn mensen met een lichte verstandelijke beperking. Dit betreft ongeveer 11.000 kinderen en jongeren die in de regel vaker afhaken op school, moeilijker aan het werk komen en grote problemen hebben. Uit de publicatie 'Gehechtheidsontwikkeling bij kinderen met een beperking' van Dekker, F. blijkt dat speltherapie als vorm van traumabehandeling ondersteunend kan werken voor kinderen met een verstandelijke beperking. De commissie is van oordeel dat deze bronnen het maatschappelijk belang van het ontstaan van de hbo master Speltherapie onderstrepen aangezien speltherapeuten blijkens het opleidingsprofiel ook kunnen worden ingezet in het speciaal onderwijs.

Aanvrager verwijst ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte tot slot naar een tweetal adhesiebetuigingen. De adhesiebetuiging van Amerpoort vermeldt dat speltherapie een belangrijke rol speelt als opstap om te leren, maar ook om gebeurtenissen via spel te verwerken. De adhesiebetuiging van Pluryn (2021) vermeldt dat speltherapie als vaktherapie een meerwaarde heeft voor mensen in de gehandicaptenzorg en jeugdzorg en een waardevolle aanvulling is om bij hulpvragen van (zorg)professionals bij gedragsproblematiek te kunnen duiden en ondersteunen. De door voornoemde organisaties ondersteunde inzet van speltherapie geeft naar het oordeel van de commissie blijk van een maatschappelijke behoefte aan afgestudeerden van de beoogde hbo bachelor.

De commissie is van mening dat aanvrager reeds op grond van het bovenstaande een maatschappelijke behoefte heeft aangetoond.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 23/12/2021 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Christelijke Hogeschool Ede om de hbo bachelor Speltherapie in Ede aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit

voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De commissie overweegt ten aanzien van de ruimte in het landelijk opleidingsaanbod als volgt. De commissie beoordeelt de ruimte in het verwant aanbod onder meer door te bepalen welke bestaande opleidingen verwant zijn aan de voorgenen opleiding. De onderwijsinstelling dient overtuigend te beargumenteren dat er nog voldoende ruimte is voor een nieuwe opleiding. De onderwijsinstelling dient hiertoe aan te geven wat het landelijk verwant aanbod van de aangevraagde opleiding is. Het verwant aanbod is aanbod dat inhoudelijk sterk met elkaar overeenkomt en opleidt tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Verder is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. Verwante opleidingen worden dus niet louter bepaald aan de hand van de inhoud van een opleiding.

Aanvrager stelt dat de voorgenen hbo bacheloropleiding Speltherapie de enige bacheloropleiding is die gericht is op spel als therapievorm voor kinderen. Aanvrager heeft de voorgenen opleiding vergeleken met de bacheloropleidingen Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie (Christelijke Hogeschool Windesheim), Vaktherapie (Hogeschool Leiden, Hogeschool Utrecht, Hogeschool Utrecht, Zuyd Hogeschool, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en NHL Stenden Hogeschool) en Muziektherapie (ArtEZ). Aanvrager acht deze opleidingen aanverwant aan de bachelor Speltherapie, omdat het vaktherapeutische bacheloropleidingen betreft, die niet specifiek zijn gericht op speltherapie.

De commissie stelt vast dat de Christelijke Hogeschool Ede beschikt over een deeltijdmaster Speltherapie. Niettegenstaande het feit dat er geen bacheloropleiding bestaat met een specifiek beroepscompententieprofiel Speltherapeut, beschouwt de commissie de bacheloropleiding Vaktherapie (waaronder ook speltherapie valt) als verwant aangezien deze bacheloropleiding net als de voorgenen bachelor Speltherapie spelvormen (bijvoorbeeld door middel van kunst en rollenspellen) als behandelmethodode inzet. Afgestudeerden kunnen onder meer aan het werk als therapeut in het (speciaal) onderwijs of in de jeugdzorg. De commissie beschouwt de bacheloropleidingen Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie en Muziektherapie met aanvrager als aanverwant. De onbekostigde bachelor Toegepaste Psychologie van Hogeschool NCOI kent als specialisatie Kinderpsychologie en is daarmee naar het oordeel van de commissie eveneens aanverwant aan de voorgenen opleiding. De instroom in deze onbekostigde bacheloropleiding is niet bekend. Om die reden heeft de commissie het belang van deze opleiding niet bij de beoordeling kunnen betrekken. De instroom in de aanverwante opleidingen is de afgelopen drie jaar gestegen (tabel 2).

Tabel 2. Instroom eerstejaarsstudenten in (aan)verwant bekostigd onderwijsaanbod

Opleiding	Instelling	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21
B Muziektherapie (39206), voltijd	ArtEZ (27NF), Enschede	15	11	18	21	17	19
B Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie (34585), deeltijd	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle	24	0	23	23	32	40
B Psychomotorische Therapie en Bewegingsagogie (34585), voltijd	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle	130	147	134	139	134	135
B Vaktherapie (34644), deeltijd	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort	3	1	6	10	29	30
B Vaktherapie (34644), voltijd	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort	53	47	69	50	49	60
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen	134	147	168	154	147	232
	Zuyd Hogeschool (25JX), Heerlen	43	42	32	27	37	55
	Hogeschool Leiden (21RI), Leiden				90	79	116

	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden				71	71	89
eerstejaarsinstroom	Totaal	402	395	450	585	595	776

Bron: DUO

Aanvrager heeft op basis van de instroom in (aan)verwante bacheloropleidingen en een instroomonderzoek dat door Hobéon is uitgevoerd een prognose gemaakt van de instroom. Aanvrager verwacht een jaarlijkse instroom van 30 studenten. De commissie acht de prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo bachelor Speltherapie wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Ede heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. De commissie overweegt hierbij dat de voorgenomen bachelor Speltherapie in tegenstelling tot de meer generieke bachelor Vaktherapie - die de Hogeschool Utrecht in Amersfoort aanbiedt - zich uitsluitend richt op kindertherapie.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo bachelor Speltherapie te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt. Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo bachelor Speltherapie in het Croho onderdeel Gezondheidszorg wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van de master Speltherapie.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.